

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.411.002.06.2022

Pan
Rafał Trzaskowski
Prezydent m.st. Warszawy

Urząd m.st. Warszawy
plac Bankowy 3/5
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/002 – Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd m.st. Warszawy, plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Trzaskowski Prezydent m.st. Warszawy od 6 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, określonych ustawą z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia kontroli, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Waldemar Wojnicz, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KRR/26/2022 z 5 września 2022 r. 2. Juliusz Rzeszotarski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/35/2022 z 17 października 2022 r. (akta kontroli str.1-2, 186-187)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Urząd m.st. Warszawy zadania należącego do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym polegającego na wyznaczeniu miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Działania dotyczące realizacji ww. zadania rozpoczęto już przed wejściem w życie ustawy z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników ³ . W dniu 29 grudnia 2021 r. Biuro Rozwoju Gospodarczego m.st. Warszawy wystąpiło do 25 adresatów (18 burmistrzów dzielnic, dwóch dyrektorów zarządów terenów publicznych, dwóch dyrektorów zakładów gospodarowania nieruchomościami oraz trzech przedstawicieli targowisk) celem przeanalizowania możliwości wyznaczenia miejsc na targowiskach dla rolników i ich domowników. W rezultacie powyższych ustaleń projekt uchwały przedłożono Prezydentowi m.st. Warszawy w dniu 28 kwietnia 2022 r. Uchwała została podjęta przez Radę m.st. Warszawy w dniu 12 maja 2022 r. ⁴ . Uchwała była zgodna z przepisami ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu. Do prowadzenia handlu

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 2290, dalej także: ustawa o ułatwieniach w handlu.

⁴ W sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników Dz. Urz. Wojew. Mazowieckiego nr 5940.

w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy wyznaczono dwa miejsca: w Dzielnicy Białołęka m.st. Warszawy – na targowisku przy ul. Porajów 1 oraz w Dzielnicy Targówek m.st. Warszawy – na targowisku przy ul. Krasnobrodzkiej 7. Wyznaczone miejsca zlokalizowane były w centrum osiedli mieszkaniowych, z dogodną komunikacją, tj. zgodnie z wymogami art. 3 ust. 2 ww. ustawy.

Od 1 stycznia 2016 r. Rada m.st. Warszawy zniosła opłatę targową od handlujących. W ramach działań informacyjnych o wyznaczeniu miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników w dniu 13 maja 2022 r. przekazano mediom informację prasową pt.: „Kupuj wprost od rolnika”, informując o podjętej uchwale. Ponadto, Urząd m.st. Warszawy przygotował m.in. ulotkę informującą o wyznaczonych miejscach i ich przeznaczeniu i rozpowszechniono ją do 18 burmistrzów dzielnic, zarządców targowisk i rynków hurtowych, mazowieckich rolniczych organizacji i instytucji doradczych. Nawiązano również współpracę z Urzędami Dzielnic: Białołęka i Targówek w celu promowania rolników na wyznaczonych targowiskach wśród mieszkańców tych dzielnic.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja przez gminy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników

Opis stanu faktycznego

Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, w art. 3 ust. 1, nałożyła na gminy obowiązek, wyznaczenia w drodze uchwały rady gminy, miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Ustawa powyższa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. Wyznaczenie przedmiotowego miejsca, zgodnie z art. 6 ww. ustawy należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Miasto stołeczne Warszawa jest jednolitą gminą na prawach powiatu, składającą się z 18 jednostek pomocniczych – dzielnic. Na koniec 2021 r. liczba ludności Warszawy wynosiła 1860,3 tys. mieszkańców⁵, a powierzchnia⁶ 517,2 km². Liczba podatników podatku rolnego w Warszawie w 2022 r. wynosiła 18 059 płatników. W ewidencji podatkowej prowadzonej dla m.st. Warszawy łączna powierzchnia gruntów rolnych, które stanowiły gospodarstwa rolne (1001 indywidualnych gospodarstw rolnych) wynosiła 3412,6 ha fizycznych.

(akta kontroli str. 112)

Zgodnie z zarządzeniem nr 4392/2010 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie projektów uchwał Rady m.st. Warszawy oraz zarządzeń Prezydenta m.st. Warszawy – zadania z zakresu targowisk, handlu obwoźnego, gastronomii mobilnej oraz imprez gastronomiczno-plenerowych należały do Biura Rozwoju Gospodarczego⁷. Pracami Biura Rozwoju Gospodarczego zarządza i koordynuje Dyrektor Koordynator ds. przedsiębiorczości i dialogu społecznego⁸.

⁵ Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2021 roku. Tabl. 21 Powierzchnia, ludność oraz lokaty według gmin – Główny Urząd Statystyczny 2021 r.

⁶ Informacja o wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 na poziomie województw, powiatów i gmin.

⁷ Zarządzenia nr 312/2007 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu miasta stołecznego Warszawy ze zm.

⁸ Zarządzenie nr 1838/2021 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie określenia komórek organizacyjnych Urzędu m.st. Warszawy bezpośrednio nadzorowanych przez Prezydenta m.st. Warszawy, powierzenie prowadzenia określonych spraw m.st. Warszawy Zastępcom Prezydenta

W dniu 29 grudnia 2021 r. Dyrektor Koordynator ds. przedsiębiorczości i dialogu społecznego rekomendował do dalszego procedowania zaproponowane 28 grudnia 2021 r., przez Biuro Rozwoju Gospodarczego działania na rzecz realizacji w Warszawie ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu.

Ponadto, w tym samym dniu Dyrektor Koordynator ds. przedsiębiorczości i dialogu społecznego wystąpił do 25 adresatów (18 burmistrzów dzielnic, dwóch dyrektorów zarządów terenów publicznych, dwóch dyrektorów zakładów gospodarowania nieruchomościami oraz trzech przedstawicieli targowisk) o przeanalizowanie⁹ możliwości wyznaczenia miejsc, do prowadzenia handlu dla rolników i ich domowników produktami rolnymi lub spożywczymi oraz wyrobami rękodzieła wytworzonymi we własnym gospodarstwie rolnym, na targowiskach które to będą mogły zostać wskazane w uchwale Rady m.st. Warszawy.

Odpowiedzi i informacje zostały udzielone przez wszystkich adresatów. Pismem z dnia 8 lutego 2022 r., Zastępca Burmistrza Dzielnicy Wawer, zadał 10 szczegółowych pytań, tj.:

- 1) Jakie są wymagania techniczne wyznaczonych miejsc do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników?;
- 2) Jaka ma być powierzchnia oraz jakie powinno być wyposażenie tych miejsc?;
- 3) Czy należy zapewnić miejsce do handlu z samochodu (jeśli tak to jakiego?); Czy mogą to być miejsca wyłącznie do tzw. handlu naręcznego?;
- 4) Jaką ilość takich miejsc dzielnica powinna wyznaczyć?;
- 5) Czy wskazane miejsca przeznaczone są wyłącznie na potrzeby rolników i ich domowników?;
- 6) Jak administrator targowiska powinien się zachować w sytuacji gdy, do handlu zgłosi się więcej rolników lub ich domowników, niż wyznaczonych miejsc?;
- 7) Jak stosować opłatę administracyjną?; Czy zarządca targowiska będzie mógł obciążać rolnika lub domownika rolnika opłatami za korzystanie z infrastruktury targowiska (prąd, woda, sprzątanie, itp.)?;
- 8) W jaki sposób oraz przez kogo odbywać się ma weryfikacja spełniania wymogów ustawy, tzn. jak mamy sprawdzać czy osoba jest rolnikiem lub domownikiem rolnika?;
- 9) Jak poprawnie sprawdzić osobę która będzie chciała skorzystać z wyznaczonego miejsca, twierdząc, iż jest domownikiem rolnika?;
- 10) W jaki sposób można zweryfikować czy rolnik wystawia na sprzedaż własne produkty, a nie pochodzące np. z giełd warzywnych?;

w związku z niejasnością dotyczącą postanowień ustawy o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników i zwrócił się z prośbą o wyjaśnienie wątpliwości co do sposobu realizacji zadań związanych z wyznaczeniem miejsc do handlu dla rolników.

W odpowiedzi z dnia 17 lutego 2022 r., Biuro Rozwoju Gospodarczego poinformowało Zastępcę Burmistrza Dzielnicy Wawer, że ustawa z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników nie precyzuje szczegółowo warunków, jakie powinny spełniać miejsca wyznaczane przez rady gmin, a regulacje ustawowe są bardzo lakoniczne i nasuwają wiele wątpliwości interpretacyjnych.

(akta kontroli str. 9-16)

m.st. Warszawy i Sekretarzowi m.st. Warszawy oraz określenia zadań realizowanych przez Skarbnika m.st. Warszawy, Dyrektora Magistratu i Dyrektorów Koordynatorów.

⁹ Do 31 stycznia 2022 r.

Dodatkowo, 4 lutego 2022 r. Biuro Rozwoju Gospodarczego przeprowadziło rozmowy telefoniczne z zarządcami siedmiu targowisk, na których handlują rolnicy i producenci rolni. Z uzyskanych informacji wynikało, że rolnicy prowadzący handel w Warszawie przez lata wypracowali miejsca handlowe, do których się przyzwyczaili i mają na targowiskach swoich stałych klientów. W Warszawie dniami handlowymi na targowiskach są często wtorki, ale przede wszystkim piątki i soboty, dzięki czemu rolnicy sprzedają swoje produkty, a mieszkańcy wiedzą jakie produkty można kupić i na którym targowisku.

(akta kontroli str. 17)

W dniu 21 lutego 2022 r. Biuro Rozwoju Gospodarczego przesłało do 18 adresatów (burmistrzów dzielnic) Kartę uzgodnienia projektu uchwały w sprawie wyznaczenia miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy wraz z uzasadnieniem oraz projektem regulaminu określającym zasady prowadzenia tego handlu, ze wskazanym do 7 marca 2022 r. terminem uzgodnienia projektu. W tym projekcie wyznaczono cztery lokalizacje dla takich miejsc. W uzasadnieniu podano m.in., że w Warszawie realizowane są cele ustawy z dnia 29 października 2021 r. o ułatwieniach w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. Na 11 targowiskach rolnicy i producenci rolni dokonują sprzedaży własnych produktów. Na mocy ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz zmianie innych ustaw, która wprowadziła fakultatywność opłaty targowej, Rada m.st. Warszawy od 1 stycznia 2016 r. zniósła opłatę targową na mocy uchwały nr XXVI11/387/2015 z 15 października 2015 r. Rady m.st. Warszawy uchylającej uchwałę w sprawie zasad ustalania i poboru oraz terminów płatności i wysokości stawek opłaty targowej a kupcy ponoszą jedynie opłaty związane z bieżącym funkcjonowaniem targowisk¹⁰. Burmistrzowie do przedłożonej Karty uzgodnień z 21 lutego 2022 r. nie zgłosili uwag.

(akta kontroli str. 18-27)

Zasadnicze uwagi zgłosiło Biuro Prawne Urzędu m.st. Warszawy, podnosząc wiele kwestii i potrzeb zmian zarówno w projekcie uchwały, jego uzasadnieniu oraz w szczególności w projekcie regulaminu stanowiącego załącznik do projektu uchwały. W okresie od 14 marca do 21 marca 2022 r., Biuro Prawne w sześciu opiniach prawnych zwróciło m. in. uwagę na istotę regulacji ustawowej, która sprowadza się do nałożenia na radę gminy obowiązku wyznaczenia miejsca stanowiącego szczególny rodzaj targowiska, na którym w piątki i soboty dopuszczalne będzie prowadzenie sprzedaży wyłącznie produktami ustawowo określonymi i to przez podmioty ustawowo wskazane z postanowieniami art. 3 ust. 1 i art. 4 przedmiotowej ustawy. Ostatecznie w projekcie uchwały wskazano dwie lokalizacje, które posiadają wydzielone miejsca do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej wyłącznie przez rolników i ich domowników w piątki i soboty. Wskazano też, że regulamin nie może ponownie regulować obowiązków wynikających z aktów wyższego rzędu, ani też być traktowany jako informator o innych powszechnie obowiązujących przepisach prawa. W przeciwieństwie do regulaminów targowisk, uchwała stanowiąca na podstawie art. 5 przedmiotowej ustawy może się więc odnosić do zasad prowadzenia handlu, a nie do zasad funkcjonowania miejsca, na którym ten handel się odbywa. Zwrócono, także uwagę, że ustawowe wytyczne nie mają charakteru weryfikowalnego, jednak ich wprowadzenie obliuguje organ stanowiący gminy do wykazania, że wzięta pod uwagę wskazane w ustawie kwestie. Zgłoszone zostały również uwagi redakcyjne. W dniu 25 marca 2022 r., Biuro Prawne przekazało do Biura Rozwoju Gospodarczego sprawdzony pod względem formalno-prawnym projekt uchwały wraz z uzasadnieniem i regulaminem w formie załącznika.

(akta kontroli str. 28-38)

¹⁰ Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2015 r. poz. 8629.

W dniu 21 marca 2022 r., Biuro Rozwoju Gospodarczego przekazało do Dyrektora Koordynatora ds. przedsiębiorczości i dialogu społecznego aktualną informację o postępie prac nad projektem uchwały Rady m.st. Warszawy w sprawie wyznaczenia miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników. W wyniku uwag Biura Prawnego do projektu z dnia 21 lutego 2022 r., w nowym projekcie ograniczono liczbę lokalizacji do dwóch targowisk oraz skrócono regulamin do niezbędnych zapisów określających zasady handlu na wyznaczonych miejscach. Modyfikacji uległo też uzasadnienie do projektu uchwały. Podano w nim m. in., że 15 wydzielonych wiat na targowisku Ryneček Porajów, (przy ul. Porajów 1) oraz targowisko przy ul. Krasnobrodzkiej 7, położone na terenie osiedli mieszkaniowych Dzielnicy Białołęka oraz Targówka, są dogodnie usytuowane i skomunikowane, a także posiadają infrastrukturę umożliwiającą handel z samochodów i otwartych stoisk. Akceptację Dyrektora Koordynatora otrzymała propozycja przekazania nowego projektu uchwały do ponownego zaopiniowania dzielnicom.

(akta kontroli str. 37-42)

W dniu 25 marca 2022 r., Biuro Rozwoju Gospodarczego wystąpiło do 18 adresatów (burmistrzów dzielnic) i w dniu 28 marca 2022 r. przesłało do nich Kartę uzgodnienia projektu uchwały w sprawie wyznaczenia miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy wraz z uzasadnieniem oraz projektem regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu, ze wskazanym do dnia 11 kwietnia 2022 r., terminem ponownego uzgodnienia i zaopiniowania projektu. Spośród adresatów 17 burmistrzów nie zgłosiło uwag, natomiast Zastępca Burmistrza Dzielnicy Wilanów w dniu 13 kwietnia 2022 r., zaznaczył i zwrócił uwagę w Karcie uzgodnień m. in. na niewłaściwy adres targowiska na Targówku podany w projekcie uchwały – nie Krasnobrodzka 15, ale Krasnobrodzka 7. Powyższa omyłka pisarska wymagała ponownego przedłożenia projektu uchwały do zaopiniowania przez Biuro Prawne (zgodność z przepisami prawa), co nastąpiło w dniu 20 kwietnia 2022 r., a Biuro Prawne 22 kwietnia 2022 r. zaakceptowało poprawiony projekt uchwały.

(akta kontroli str. 43-56)

W dniu 25 kwietnia 2022 r., Biuro Rozwoju Gospodarczego wystąpiło do Skarbnika m.st. Warszawy o wydanie kontrasygnaty do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy, a po jej uzyskaniu – 28 kwietnia 2022 r., za pośrednictwem Dyrektora Koordynatora ds. przedsiębiorczości i dialogu społecznego przedłożyło Dyrektorowi Gabinetu Prezydenta m.st. Warszawy, projekt powyższej uchwały z prośbą o przedłożenie Prezydentowi m.st. Warszawy w celu skierowania pod obrady Rady m.st. Warszawy, wydając jednocześnie oświadczenie o zgodności treści wersji oryginału projektu uchwały z jego wersją elektroniczną.

(akta kontroli str. 57-59)

Procedowanie przedmiotowego projektu uchwały Rady m.st. Warszawy (co do terminowości, wymogów merytorycznych oraz wymogów proceduralnych) trwało blisko dwa miesiące, a jego procedowanie w celu przedłożenia 28 kwietnia 2022 r., Prezydentowi m.st. Warszawy do skierowania pod obrady Rady m.st. Warszawy kolejne dwa miesiące i przebiegało zgodnie z postanowieniami Statutu m.st. Warszawy¹¹, a także zgodnie z postanowieniami Zarządzenia nr 4392/2010 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 31 marca 2010 r., w sprawie projektów uchwał Rady Miasta Stołecznego Warszawy.

(akta kontroli str. 70-88)

¹¹ Uchwała nr XX11/743/2008 z 10 stycznia 2008 r. Rady m.st. Warszawy w sprawie uchwalenia Statutu miasta stołecznego Warszawy (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2019 r. poz. 14465 ze zm.).

Skierowany pod obrady Rady z wniosku Prezydenta m.st. Warszawy projekt uchwały został w dniu 2 maja 2022 r., oznaczony w Biurze Rady m.st. Warszawy jako druk nr 2317 i po otrzymaniu pozytywnej opinii Komisji Rozwoju Gospodarczego i Cyfryzacji skierowany do rozpatrzenia przez Radę na LXIV sesji w dniu 12 maja 2022 r. Na sesji za przyjęciem uchwały (w przedłożeniu Prezydenta) głosowało 53 radnych, żaden nie był przeciwny, wstrzymało się dwóch radnych. Na mocy uchwały Nr LXIV/2109/2022 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy oraz uchwalenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników wyznaczono 15 miejsc, tj. wiat na targowisku przy ul. Porajów 1 w Dzielnicy Białoleka oraz przy ul. Krasnobrodzkiej 7 w dzielnicy Targówek. Uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z dnia 26 maja 2022 r. i weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

(akta kontroli str. 60-69)

Upowszechnienie i monitoring spraw związanych z handlem ulicznym i na targowiskach m.st. Warszawy, w tym przez rolników zostały przeprowadzone przez właściwe komórki Urzędu m.st. Warszawy, tj. Biuro Rozwoju Gospodarczego, Biuro Kontroli oraz Biuro Marketingu Miasta, a także zarządców wybranych targowisk i burmistrzów dzielnic, w których zlokalizowane są te targowiska, zgodnie z postanowieniami Statutu m.st. Warszawy.

W ramach działań informacyjnych o wyznaczeniu miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników 13 maja 2022 r. Rzeczniczka prasowa Urzędu m.st. Warszawy przekazała mediom informację prasową pt.: „Kupuj wprost od rolnika”, informując, że 12 maja 2022 r., Rada m.st. Warszawy wyznaczyła miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy. W ramach tych działań Urząd m.st. Warszawy przygotował także ulotkę informującą o wyznaczonych miejscach i ich przeznaczeniu i rozkolportowano ją do 18 burmistrzów dzielnic, zarządców targowisk i rynków hurtowych, mazowieckich rolniczych organizacji i instytucji doradczych. Ponadto nawiązano współpracę z Urzędami Dzielnic: Białoleka i Targówek w celu promowania rolników na wyznaczonych targowiskach wśród mieszkańców tych dzielnic.

(akta kontroli str. 91-101)

W czerwcu, lipcu i sierpniu 2022 r., Biuro Rozwoju Gospodarczego telefonicznie monitorowało zarządców wyznaczonych targowisk w sprawie zainteresowania handlem w piątki i soboty ze strony rolników. W czerwcu było kilka telefonów od zainteresowanych handlem. W lipcu na targowisku na Białolece handel prowadziło dwóch rolników, a na targowisku na Targówku nie było chętnych rolników do prowadzenia handlu. W sierpniu na obu targowiskach nie było żadnych chętnych rolników do prowadzenia handlu. We wrześniu 2022 r., Biuro Rozwoju Gospodarczego wystąpiło do zarządców obu targowisk o szczegółowe informacje związane z prowadzeniem handlu przez rolników w piątki i soboty w wyznaczonych miejscach. Zarząd Stowarzyszenia Ryneczek Poraje poinformował, że na początku (po ogłoszeniu uchwały Rady m.st. Warszawy) zgłosiło się około 10 rolników. Obecnie nie otrzymuje żadnych zgłoszeń ani pytań w przedmiotowej sprawie. Wcześniejsze pytania dotyczyły stanowisk pod warzywa i możliwości dojazdu autem do stanowiska (tutaj takiej możliwości nie ma). Ulotka o wyznaczonych miejscach do handlu dla rolników wywieszona została na tablicy ogłoszeń targowiska. Aktualnie rolnicy przyjeżdżają w soboty (do dziesięciu rolników) i handlują warzywami i owocami. Zakład Gospodarowania Nieruchomościami Dzielnicy Targówek poinformował, że zainteresowanie handlem przez rolników i ich domowników nie spotkało się z zainteresowaniem i nie przyniosło efektów.

Pomimo podejmowanych działań informacyjnych i upowszechnieniowych przez Urząd m.st. Warszawy oraz zarządców targowisk zainteresowanie rolników i ich domowników handlem w piątki i soboty w wyznaczonych miejscach na targowiskach przy ul. Porajów 1 w Dzielnicy Białołęka oraz przy ul. Krasnobrodzkiej 7 w dzielnicy Targówek było znikome. Jak podkreślono w analizie procesu procedowania projektu uchwały Rady m.st. Warszawy w sprawie wyznaczenia dodatkowych miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, rolnicy prowadzący handel w Warszawie przez lata wypracowali miejsca handlowe, do których się przyzwyczaili i mają na targowiskach swoich stałych klientów. Na 11 stałych targowiskach rolnicy i producenci rolni dokonują sprzedaży własnych produktów rolnych.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 września 2022 r., do Urzędu m.st. Warszawy nie wpłynęły żadne skargi ani wnioski dotyczące ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

Poza dwoma targowiskami, na których wyznaczono miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników, na terenie m.st. Warszawy funkcjonowało 56 targowisk stałych (łącznie na 11 targowiskach stałych rolnicy i producenci rolni dokonują sprzedaży własnych produktów), 15 targowisk jednodniowych oraz w każdej z dzielnic określono wykazy miejsc, na których dopuszcza się prowadzenie handlu obwoźnego.

W listopadzie 2019 r. opublikowano raport z badania przeprowadzonego na reprezentatywnej grupie mieszkańców Warszawy przez KANTAR S.A. pt. „Targowiska i samodzielne stoiska handlowe - korzystanie i opinie warszawiaków”. Wyniki badania wskazały m. in., że:

1. Ponad połowa mieszkańców Warszawy (53%) drobne zakupy robi 2-3 razy w tygodniu. Warszawiacy robią je głównie w sklepach osiedlowych (58%), supermarketach i dyskontach (34%), a targowisko zostało wskazane przez 7% badanych;
2. Blisko połowa mieszkańców Warszawy (49%) większe zakupy robi raz w tygodniu. Warszawiacy w zdecydowanej większości robią je w supermarketach i dyskontach (91%). Targowisko dla tego typu zakupów wskazało 3% badanych;
3. Około 69% mieszkańców Warszawy przyznało, że zdarza im się robić zakupy na targowisku/bazarze ze względu na świeżość produktów, pochodzenie wprost od producenta oraz ich naturalność. Zakupy na targowisku robi raz w tygodniu (27%) lub 2-3 razy w miesiącu (24%), najczęściej w soboty (52%) i piątki (37%);
4. Najbardziej popularnym towarem na targowiskach są warzywa i owoce (96%), mięso, wędliny i ryby (27%), nabiał (13%) oraz pieczywo (12%);
5. Warszawiacy najczęściej korzystają z następujących targowisk: Hala Mirowska, Plac Szembeka, Wolumen, Hale Banacha i Zieleniak;
6. Zakupy na samodzielnym stoisku handlowym na ulicy zdarzało się robić 29% warszawiaków ze względu na świeżość produktów, dostępność po drodze do/z pracy lub szkoły oraz wysoką jakość produktów wprost od producenta. Tego typu zakupy są robione 2-3 razy w miesiącu (28%) lub raz w miesiącu (21%) i zdecydowanie w dni powszednie;
7. Na samodzielnym stoisku handlowym na ulicy najczęściej kupowane są warzywa i owoce (92%) oraz kwiaty (8%).

(akta kontroli str. 102-143)

W dniu 30 września 2022 r., dokonano oględzin wyznaczonych miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników na terenie m.st. Warszawy, tj.:

- targowiska Targówek przy ul. Krasnobrodzkiej 7 w dzielnicy Targówek. Na targowisku było pięciu rolników, którzy oferowali do sprzedaży owoce i warzywa. Trzech rolników prowadziło sprzedaż pod zadaszonymi wiatami, a dwóch rolników z samochodów dostawczych. Targowisko znajduje się w centrum osiedla, przy ul. Krasnobrodzkiej. Bezpośrednio przy targowisku (od wschodniej strony) znajduje się pętla autobusowa komunikacji miejskiej – Bródno-Podgórze. Na targowisko można wjechać bezpośrednio samochodami. W centrum targowiska znajduje się plac gruntowy z kilkunastoma stanowiskami umożliwiającymi sprzedaż bezpośrednio z samochodu. Jest też kilka zadaszonych wiat handlowych. W witrynie okiennej biura (na targowisku znajduje się pomieszczenie biurowe Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w dzielnicy Targówek) umieszczony był regulamin targowiska Targówek oraz informacja o aktualnej na targowisku opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynoszącej 5 zł od stanowiska oraz opłacie eksploatacyjnej wynoszącej 10 zł od stanowiska;
- Z 15 wyodrębnionych wiat na targowisku Tarchomin przy ul. Porajów 1 w Dzielnicy Białoleka, na wyznaczonych do handlu miejscach nie było nikogo (żadnych rolników bądź ich domowników). Targowisko znajduje się w centrum osiedla, pomiędzy ul. Porajów, Antalla i Świderskiej, na których to ulicach bezpośrednio przy targowisku znajdują się przystanki autobusowej komunikacji miejskiej. Targowisko okala parking z kilkudziesięcioma miejscami dla samochodów jego klientów. Przy wejściu od ul. Antalla znajduje się parking dla rowerów. Wjazd pojazdów na targowisko jest zabroniony. Dopuszczony jest transport wózkami towarowymi. Przy wejściu na targowisko umieszczony został na tablicy plan sytuacyjny targowiska. W samym centrum targowiska (miejsce oznaczone na planie sytuacyjnym jako „handel naręczny”) znajdują się wyodrębnione stanowiska – 15 wiat. Wiaty są zadane i oznaczone tabliczkami. Na targowisku znajdują się też toalety oraz altana śmietnikowa. W chwili oględzin wiaty były puste. Na tablicy ogłoszeń Zarządu Stowarzyszenia Kupców Rynek Poraje umieszczony był regulamin targowiska Tarchomin oraz informacja o aktualnej opłacie dziennej dla handlu naręcznego, wynoszącej 7 zł za 1 m² stanowiska.

(akta kontroli str. 141-185)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji przez Urząd m.st. Warszawy zadania z zakresu ułatwień w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 2 listopada 2022 r.

Kontroler

Juliusz Rzeszotarski
Główny specjalista k.p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

/-/